

Življenje na Japonskem

ZABAVE BONENKAI

FESTIVAL KASUGA WAKAMIYA

TŌJI – ZIMSKI SOLSTICIJ

CESARJEV ROJSTNI DAN

BOŽIČ

ŌMISOKA – SILVESTROVO

ŌSŌJI – VELIKO ČIŠČENJE

ŽIVJO! Z JAPONSKE

IKEBANA

UVODNIK

Drage bralke, dragi bralci.

Pred vami je zadnja letošnja številka revije Življenje na Japonskem, ki je obenem tudi zadnja številka s tem konceptom. Januarja se vračamo s prenovljeno vsebino in obliko.

December je zelo pester in zaradi obilice dogajanja in zabav tudi zelo naporen mesec. Podjetja in prijatelji organizirajo posebne zabave pozabe, številni ljudje pa napolnijo nakupovalne ulice in veleblagovnice. Decembra je začetek zime s hladnimi, kratkimi in večinoma sončnimi dnevi, saj v tem mesecu zabeležijo najmanjše količine dežja.

Tokratno številko začenjamo z že omenjenimi zabavami pozabe, imenovanimi *bonenkai*, nadaljujemo z elegantnim festivalom tradicionalne umetnosti Kasuga Wakamiya v Nari in predstavimo posebne rituale ob zimskem sončevem obratu. Decembra praznuje rojstni dan japonski cesar in ob tej priložnosti se za javnost odprejo vrata notranjega dela cesarske palače. V številki si lahko preberete tudi, kako na Japonskem praznujejo božič in novo leto ter kako se z velikim čiščenjem pripravijo na zaključek starega in prihod novega leta.

V rubriki »Živjo! z Japonske« gostimo Ayako Ichiki, nekdanjo sodelavko veleposlaništva, ki trenutno živi in dela na Japonskem.

V sedmem delu serije o ikebani pa lahko preberete o prav posebnem cvetu, ki se uporablja pri izdelavi ikeban v hladnem obdobju, narcisi.

Zahvaljujemo se vam za prebiranje revije in številna spodbudna sporočila. Želimo vam miren zaključek leta in vse dobro v letu, ki prihaja.

Uredništvo

Matej Črnjavič
Anja Hedl
Hironao Ohashi
Reiko Sugiura

Oblikovanje

Matej Črnjavič
Anja Hedl

Veleposlaništvo Japonske

Bonenkai

Decembra na Japonskem sodelavci in prijatelji prirejajo posebne zabave pozabe, imenovane *bonenkai*. Namen teh druženj je pozabiti težave in stres iztekajočega se leta in se pripraviti na nove začetke v prihajajočem letu. V japonski družbi, kjer družbena struktura ljudem pogosto preprečuje odkrito govorjenje, takšna srečanja zagotavljajo okolje, v katerem so lahko ljudje pod krinko alkohola bolj odkriti. Na zabavah se pogosto igrajo tudi zabavne igre ali pojejo *karaoke*. Vse, kar je bilo rečeno in storjeno, je naslednji dan pozabljeno.

foto: Shinya ICHINOHE, cc;
<https://flic.kr/p/8WEpH4>
(fotografija je obrezana)

foto: Shinya ICHINOHE, cc;
<https://flic.kr/p/8WDZ3V>
(fotografija je obrezana)

Festival Kasuga Wakamiya je elegantni festival tradicionalne uprizoritvene umetnosti, ki poteka v svetišču Wakamiya v prefekturi Nara že od 12. stoletja dalje. Festival traja štiri dni, med 15. in 18. decembrom, najpomembnejše dogajanje pa je osredotočeno na 17. december, ki je znan kot *hon-matsuri*. Na ta dan izvedejo koncerte *kagura*, glasbe, posvečene bogovom, in predstave *bugaku*, ki združujejo dvorno glasbo s tradicionalnim plesom. Popoldne poteka čudoviti sprevod *jidai gyotesu*, v katerem sodeluje več kot 500 ljudi, oblečenih v tradicionalna oblačila od obdobja Heian do obdobja Edo.

foto: Lovelin6th - 投稿者自身による作品, CC 表示-継承 4.0;
<https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=45291959>
(fotografija je obrezana)

Festival Kasuga Wakamiya

foto: Lovelin6th - 投稿者自身による作品, CC 表示-継承 4.0;
<https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=45292067>
(fotografija je obrezana)

Tōji – zimski solsticij

Zimski solsticij, ko imamo na severni polobli najkrajši dan in najdaljšo noč, bo nastopil 21. decembra. Na Japonskem mu pravijo *tōji*. Na ta dan si Japonci tradicionalno privoščijo kopel *yuzu-yu* (*yuzu* je japonski citrus, podoben limoni) in uživajo *azuki-gayu* (riževa kaša z rdečim fižolom *azuki*) ali buče za zagotovitev zdravja in dolgega življenja. Tradicija kopeli *yuzu-yu* se je začela v obdobju Edo in je povezana z besedno-pomensko igro: *tōji* lahko pomeni zdravilno toplo kopel ali pa zimski obrat. Zdravo telo je *yuzu-ga-kiku*, kar pomeni, da je gibljivo oziroma prilagodljivo. (Torej je *yuzu* dober za zdravje!)

Cesarjev rojstni dan

foto: Guanlong D., cc;
<https://flic.kr/p/vgzUg>
(fotografija je obrezana)

Cesarjev rojstni dan je japonski državni praznik, katerega datum se spremeni, ko nastopi novi cesar. Trenutno vladajoči cesar Akihito, ki je prestol zasedel leta 1989, je rojen 23. decembra 1933 in bo letos dopolnil 83 let. Ob 2. januarju, ko cesar opravi novoletni pozdrav, je to edini dan v letu, ko se vrata notranjega dela cesarske palače odprejo za javnost. Ljudje pripotujejo od blizu in daleč, da lahko za trenutek uzrejo cesarja z družino in ga pozdravijo z vzkliki in japonskimi zastavami *hinomaru*. Cesar nagovori obiskovalce, kar ponovi večkrat, saj zaradi velike gneče ljudje prihajajo v skupinah.

foto: Guanlong D., cc;
<https://flic.kr/p/vgzZZ>
(fotografija je obrezana)

Božič

Tudi na Japonskem praznujejo božič, vendar drugače kot v Sloveniji. Le majhen del japonskega prebivalstva je krščanske vere, zato božič nima religioznega pridiha in ni državni praznik. Tradicionalna božična hrana je ocvrt piščanec, manjkati pa ne sme niti božična torta, ki je praviloma sestavljena iz biskvita, stepene smetane in jagod. Poudarek je na božičnem večeru, ki je namenjen parom. Fantje svojo izbranko peljejo na romantični zmenek v dvoje v katero od bolj prestižnih restavracij. Naslednji dan že pospravijo božično okrasje in se pričnejo pripravljati na praznovanje novega leta, ki je družinsko obarvan.

foto: uichan, cc;
<https://flic.kr/p/vt4tk>
(fotografija je obrezana)

foto: lasta29, cc;
<https://flic.kr/p/qfvA1P>
(fotografija je obrezana)

Ōmisoka – silvestrovo

foto Moira Clunie, cc;
<https://flic.kr/p/qGwsNE>
(fotografija je obrezana)

Novoletni večer (*ōmisoka*) se na Japonskem tradicionalno preživi zelo mirno; doma ob gledanju televizije in razmišljanju o preteklem letu z družino in prijatelji. Nepogrešljiva hrana na silvestrovo v večini države so ajdovi rezanci *toshikoshi soba*. Njihova dolžina simbolizira prehod iz starega v novo leto, ker se jih enostavno prereže, pa ponazarjajo tudi slovo od obžalovanja v iztekajočem se letu. Po templjih 108-krat zadonijo zvonovi, po enkrat za vsakega od zemeljskih užitek, ki naj bi povzročali trpljenje ljudi.

南神門

foto: Michael Vito, cc;
<https://flic.kr/p/8Yb29J>
(fotografija je obrezana)

Ōsōji – veliko čiščenje – je prav poseben japonski običaj ob koncu leta, pri katerem gre tako za dobesedno obsežno in natančno čiščenje prostorov, domov, uradov, šol, kot za metaforično čiščenje duhovne in osebne navlake, ki se je nabrala v iztekajočem se letu, ter poravnavo vseh dolgov. Z odstranjevanjem umazanije iz starega leta se ustvari primerno okolje in čustveno stanje za novo leto. V ozadju tega početja je razumevanje koledarskih let kot popolnoma ločenih, zaradi česar je vsako novo leto tudi nov začetek.

foto: atsushi nishio, cc;
<https://flic.kr/p/4PSbw2>
(fotografija je obrezana)

Ōsōji – veliko čiščenje

foto: atsushi nishio, cc;
<https://flic.kr/p/4PWwBy>
(fotografija je obrezana)

Živjo! z Japonske

Besedilo in fotografije: Ayako Ichiki

Pozdravljeni, moje ime je Ayako Ichiki. Med letoma 2011 in 2014 sem delala na veleposlaništvu Japonske v Sloveniji. Trenutno delam in živim v Tokiu na Japonskem.

Čas beži ... tako se počuti večina ljudi v decembru. Rada bi vam predstavila, kaj počnem v zadnjem mesecu leta.

Decembru na Japonskem pravimo tudi *shiwasu*. *Shi* v japonščini pomeni budistični menih, beseda *shiwasu* pa pomeni, da ob koncu leta tudi budistični menihi tekajo naokoli, zelo zaposleni s pripravo številnih budističnih dogodkov. Danes se besedo uporablja kot splošni izraz za najbolj pester mesec v letu.

Zakaj smo decembra tako zaposleni? Ker se udeležujemo veliko zabav! Za zabave v tem mesecu imamo celo posebno ime – *bonenkai*. Te zabave so morda edinstven koncept japonske kulture, gre pa za zabave ob zaključku leta, na katerih se pogovarjamo o svojih doživetjih v iztekajočem se letu, pozabimo na slabe stvari in skrbi ter se pripravimo na novo leto. Zabave se organizirajo za sodelavce ali prijatelje. Po koncu sezone teh zabav smo pripravljeni na začetek novega leta s čistim in zdravim duhom. V nasmejani družbi prijateljev in sodelavcev spoznamo, da je bilo preteklo let pravzaprav lepo. Konec dober, vse dobro. ☺

“Yoi Otoshio!” (Želim vam srečno novo leto!)

Življenje na Japonskem in ikebana

Besedilo in fotografije:
Mezaki Mayumi,
študijska skupina Ikenobo Italija

December se na Japonskem imenuje tudi *shiwasu* (zapiše se s pismenkama učitelj/budistični menih 師 in teči 走). To poimenovanje izhaja iz prepričanja, da so decembrski dnevi tako burni, da so celo učitelji, ki jim v vsakdanjem življenju ni potrebno teči, zaradi zaposlenosti prisiljeni tekati naokoli. V tem pestrem decembrskem času vam želim predstaviti prav poseben cvet.

Narcisa, ki zacveti že v hladnem obdobju, ima bele cvetove, na sredini katerih so rumeni lističi v obliki *sakazukija* (kozarček za pitje sakeja), zaradi česa se imenuje tudi *kinsenka* (ognjič). Narcisa ima med rožami že od nekdaj poseben status. Okoli dostojanstvene podobe japonske narcise se širi bogat vonj, ki nas osveži in pomirja. Pri aranžiranju narcis v tradiciji šole Ikenobo upoštevamo posebne dogovore. Tako, na primer, od začetka decembra do *setsubuna* (3. februar, ki je po tradicionalnem japonskem koledarju zadnji dan zime) aranžiramo narcise samostojno in jih ne mešamo z drugimi rožami. V aranžmaju, ki je sestavljen iz nedolžnih in preprostih narcis, lahko začutimo japonsko očarljivost.

Za praznovanje božiča in novega leta v aranžmajih združujemo rdečo in belo barvo, pri čemer se uporablja veliko rastlin z rdečimi jagodami, kar pa je značilno predvsem za zahodni svet. Vendar tudi na Japonskem uporabljamo rastline z jagodami, kot so *nanten* (*nandina domestica*), *senryō* (*sarcandra glabra*), *manryō* (*ardisia crenata*) in *omoto* (*rohdea japonica*), saj rdeče jagode skupaj z mrazom dodatno stopnjujejo očarljivost. Pomembno je, da začutimo in spoštujemo bogatost narave ter aranžiramo z vsem srcem.

Vsem bralcem želim vesele božične praznike in srečno novo leto!